

ประวัติ >> ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้เริ่มโครงการ จัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เพื่อ เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาส ที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๓ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วยพิจารณาเห็นว่าสาขาวิชา มานุษยวิทยาและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ ฯลฯ ล้วนเป็นที่ทรงสนพระทัยและทรงมี ความเชี่ยวชาญ อีกทั้งยังเคยทรงมี พระราชปรารภว่า ประเทศไทยควรมี ศูนย์ข้อมูลทางด้านนี้ เพื่อให้บริการแก่นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป

โครงการจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้รับอนุมัติจากรัฐบาล โดยออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งให้เป็น หน่วยงานราชการในสังกัดมหาวิทยาลัย ศิลปากร มีสถานภาพเทียบเท่าคณะวิชาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมาในพ.ศ. ๒๕๓๗ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการปรับปรุงแบบการดำเนินงาน ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความคล่องตัวในการบริหารงานและความเป็นสากล จึงได้เสนอโครงการให้ศูนย์ฯ ทดลองดำเนินงานในรูปแบบใหม่ไม่ขึ้นกับระบบราชการเป็นระยะเวลา ๕ ปี มีกำหนดตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๘ - ๒๕๔๒ โดยมีการกิจหลักเป็นศูนย์ข้อมูลที่ใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัยในการ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเผยแพร่และให้บริการข้อมูลและข้อมูลสนเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ นักศึกษา นักเรียน และประชาชนทั่วไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ เป็นปีแรกที่ศูนย์ฯ สามารถดำเนินกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ได้อย่างเต็มรูปแบบ ด้วยความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย กิจกรรมที่ศูนย์ฯ ริเริ่มจัดทำ มี อาทิ การให้บริการห้องสมุดเพื่อสืบค้นข้อมูล การจัดแสดงนิทรรศการถาวรและหมุนเวียน การจัดทำฐานข้อมูล และให้บริการข้อมูลประเภทต่างๆ ผ่านสื่อผสม การจัดทำสื่อวิชาการและสื่อสื่อดิจิทัล และในวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ศูนย์ฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินในพิธีเปิดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ในปีนี้ ศูนย์ฯ ได้จัดทำห้องนิทรรศการต่างๆ และสามารถเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ รวมทั้งการให้บริการทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์แก่สังคม เช่น การประชุมสัมมนาทางวิชาการ การบรรยายให้ความรู้ และดำเนินโครงการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการหลากหลายโครงการ

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๓ ซึ่งศูนย์ฯ ได้สิ้นสุดช่วงโครงการทดลอง ๕ ปี คณะกรรมการประจำศูนย์ฯ ได้เสนอโครงการจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรขึ้นเป็นหน่วยงานอิสระในกำกับ ของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้ศูนย์ฯ สามารถบริหารงานได้อย่างเป็นอิสระ คล่องตัว และเอื้ออำนวยให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การพัฒนาข้อมูลทาง วิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ รวมทั้งการให้บริการข้อมูลดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่สาธารณชน และในปีเดียวกันนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการจัดตั้งศูนย์ มานุษยวิทยาสิรินธรขึ้นเป็น องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน โดยมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง ศูนย์ มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และต่อมา เมื่อมีการปฏิรูประบบบริหาร ราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ศูนย์ฯ จึงได้โอนมาอยู่ในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม